

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 5Co/59/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7117223180
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 07. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Slávka Zborovjanová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2021:7117223180.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Slávky Zborovjanovej a sudkýň JUDr. Oľgy Mičietovej a JUDr. Adriany Murínovej v spore žalobcu: E. H., N.. XX.X.XXXX, M. S., S. XXX/XX, zast. JUDr. Jurajom Kusom, advokátom, Michalovce, Nám. osloboditeľov 10, IČO: 35 547 376 proti žalovanej: Slovenská republika, za ktorú koná Generálna prokuratúra, Bratislava, Štúrova 2, o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Košice I, sp. zn. 35C/55/2017 z 3. decembra 2019

rozhodol:

M e n í výrok I. tak, že v časti o zaplatenie úrokov z omeškania žalobný návrh zamietajú.

Žiadnej zo strán náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Košice I (ďalej len „súd prvej inštancie“, prípadne len „súd“) označeným rozsudkom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 13.000 eur s úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne od 19.6.2017 do zaplatenia (výrok prvý) a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok druhý). Výrokom tretím žalobcovi priznal proti žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 100% z výšky priznanej nemajetkovej ujmy 13.000 eur.

2.1. Rozhodol tak o žalobnom návrhu, ktorým sa žalobca domáhal zaplatenia od žalovanej nemajetkovej ujmy vo výške 70.000 eur s ročným úrokom z omeškania vo výške 9 % od 19.6.2017 do zaplatenia, a to s tým odôvodnením, že vydaním nezákonného rozhodnutia, t.j. uznesenia o vznesení obvinenia zo 16.1.2012, kde bol žalobca obvinený za zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 Tr. zák. a skrátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1 a 2 Tr. zák., proti ktorému podal žalobca sťažnosť listom zo dňa 20.1.2012, ktorá Úradom špeciálnej prokuratúry uznesením zo 7.3.2012 bola zamietnutá a až uznesením z 9.5.2016 prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry trestné stíhanie zastavil, bol nespravodlivo trestne stíhaný v období od 16.1.2012 do 9.5.2016, t.j. 4 roky a 4 mesiace. Listom z 20.9.2016 požiadal žalovanú o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody majúc za to, že rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť má tiež zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby. Rozhodujúci je konečný výsledok trestného konania. Trestné stíhanie a hrozba vysokého trestu, tvrdil žalobca, že u neho zanechali trvalé následky na zdraví a spôsobili neopísateľnú psychickú ujmu, traumy, nervozitu, stiahnutý žalúdok, nevoľnosť, nechúť do jedla, zvracanie a značné psychické problémy. Zásah do osobnostných práv bol spôsobený, tvrdil, aj cez médiá. Stratil dôveru svojich nadriadených, ktorí mu odporučili, aby odišiel z colnej správy dobrovoľne a pod týmto psychickým tlakom listom zo 17.1.2012 požiadal o uvoľnenie zo služobného pomeru v štátnej službe colníka, na základe ktorej žiadosti bol uvoľnený, čím stratil stály príjem a ďalšie sociálne výhody.

2.2. Žalovaná žiadala žalobu zamietnuť ako nedôvodnú.

2.3. Súd vykonal dokazovanie, jednak predloženými listinnými dôkazmi, ako aj výpoveďami účastníkov konania a svedkov, zistil skutkový stav, ktorý posúdil podľa ustanovení § 27 ods. 1, § 1, § 2, § 3 ods. 1 a 2, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, § 15 ods. 1 a 2, § 16 ods. 1 a 4 zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, citujúc ich, ako i zohľadnil článok 46 ods. 3 Ústavy SR a vec právne posúdil, vychádzajúc z toho, že základnými predpokladmi zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci v prípade nezákonného rozhodnutia sú: 1. existencia nezákonného rozhodnutia vydaného orgánom verejnej moci pri výkone verejnej moci, 2. existencia škody a 3. príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody.

2.4. Stotožnil sa s argumentáciou žalobcu, že zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby má rovnaké dôsledky, ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť, čím tak mal v danom prípade splnenú prvú základnú podmienku pre záver o zodpovednosti štátu. Citujúc § 17 ods. 1, 2 a 3 zák. č. 514/2003 Z.z. uviedol, že zmysel právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu má spočívať v tom, aby každá škoda spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu bola primerane odčinená. Mal za nepochybné, že trestné stíhanie fyzickej osoby, najmä ak je obvinená zo závažného trestného činu predstavuje závažný zásah do osobnostných práv fyzickej osoby chránených § 11 Občianskeho zákonníka. Vyhodnotením vykonaného dokazovania v súdnej veci dospel k nespornému záveru, že v dôsledku trestného stíhania došlo k negatívnemu zásahu do osobnostných práv žalobcu na ochranu jeho súkromného a rodinného života, dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti. Konštatoval, že zníženie spoločenského postavenia žalobcu sa prejavilo navonok v pochybnostiach širokej verejnosti a kolegov v práci, susedov, priateľov a známych o jeho čestnosti a neúplatnosti, vo vzniku spoločensky nepríjemných situácií v rodinnom i spoločenskom živote tým, že po dobu cca 4 rokov bol vystavený z dôvodu vedenia trestného konania strachu, stresu, úzkosti, frustrácii, nervozite, nechuti do jedla a značným psychickým problémom, v dôsledku ktorých všetkých negatívnych reakcií blízkeho či širšieho okolia sa žalobca ocitol v izolácii vo všetkých oblastiach života. Takýto dopad bol aj na členov jeho rodiny - manželku a syna. Súd prihliadol predovšetkým na to, že predmetná kauza zasiahla do mimoriadne citlivej oblasti života žalobcu - občianskej bezúhonnosti, cti a vážnosti v spoločnosti.

2.5. Aj keď žalobca tvrdil, že významnou skutočnosťou, ktorá výrazne ovplyvnila následky súvisiace s trestným stíhaním, bola medializácia celého prípadu a že o trestnom stíhaní informovali média policajné zložky, súd vo vzťahu k medializácii trestnej veci v masovokomunikačných prostriedkoch mal za to, že žalobca nepreukázal existenciu bezprostrednej a priamej príčinnej súvislosti s uplatnenou náhradou nemajetkovej ujmy.

2.6. Súd neprihliadol ani na následky trestného stíhania vo sfére žalobcovho zdravotného stavu, nakoľko žalobca uvedené v konaní iba tvrdil, ale nepreukázal žiadnymi lekárskymi správami.

2.7. Súd nemal preukázaný ani žalobcom tvrdený nátlak nadriadených, aby odišiel z colnej správy dobrovoľne sám s tým, že dostane odstupné, pretože nemá šancu na žiaden ďalší kariérny postup. Súd neprihliadol ani na ďalšie žalobcom tvrdené skutočnosti, že po prepustení zo služobného pomeru stratil pravidelný mesačný príjem, ako aj ďalšie sociálne výhody spojené s výkonom funkcie colníka, pretože uvedené skutočnosti by zakladali jedine nárok žalobcu na skutočnú škodu, prípadne ušlý zisk, ale nie náhradu nemajetkovej ujmy.

2.8. Ohľadom výšky nemajetkovej ujmy súd vychádzal z toho, že náhrada nemajetkovej ujmy vzniknutej v dôsledku vedenia trestného konania je v zásade vylúčená, čo znamená, že je možná iba výnimočne, tak ako má na mysli § 17 ods. 1 a 2 zák. č. 514/2003 Z.z. V prejednávanej veci vyskytujúcou sa výnimočnou okolnosťou bola dĺžka trestného stíhania a s tým spojené vystavenie stíhanej osoby prirodzeným negatívnym dopadom trestného stíhania. Odvolajúc sa na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 24.7.2018, sp. zn. 3Cdo/19/2018, súd porovnal prípad žalobcu s inými prípadmi, ktoré konkrétne v rozhodnutí označil a zhrnúc vykonané dokazovanie dospel k záveru, že výška peňažného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu žalobcovi vo výške 13.000 eur je primeraná, zodpovedá zákonným kritériám podľa § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z. a zároveň i odzrkadľuje aj najnovší vývoj súčasnej judikatúry. V prevyšujúcej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol.

2.9. Citujúc § 517 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka a § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. v znení do 31.1.2013, uviedol súd, že si žalobca uplatnil aj príslušenstvo predstavujúce úrok z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy nemajetkovej ujmy 70.000 eur od 19.6.2017 do zaplatenia, pričom posudzoval požadovanú sadzbu úroku z omeškania a mal za to, že táto je správne uplatnená, nakoľko ku dňu 19.6.2017 bola sadzba ECB 0 %, čo za použitia § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. predstavuje potom iba 8 % ročne. Priznal úroky z omeškania od dátumu doručenia odmietnutia.

2.10. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a žalobcovi priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 % z priznanej sumy 13.000 eur.

3.1. Proti prvému výroku rozsudku podala odvolanie žalovaná, a to výhradne a len pokiaľ sa týka súdom určeného ročného úroku z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 13.000 eur od 19.6.2017 do zaplatenia. Uviedla, že súdom uloženú povinnosť zaplatiť žalobcovi 13.000 eur titulom majetkovej ujmy rešpektuje. V súvislosti s priznaným ročným úrokom z omeškania poukázala na bod 26. uznesenia Najvyššieho súdu SR zo 17.10.2018, sp. zn. 7Cdo/100/2017, z ktorého vyplýva, že povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba splnenia; až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania. Uvedeným spôsobom súd prvej inštancie v predmetnej veci nepostupoval, keď ju - žalovanú zaviazal zaplatiť úrok z omeškania odo dňa kedy ňou bolo právnenému zástupcovi žalobcu doručené oznámenie, že žalovaná neuspokojí nárok na náhradu škody (dňa 19.6.2017). Vzhľadom na uvedené podala voči rozsudku odvolanie z dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP, pretože rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

3.2. Navrhla, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil.

4.1. Žalobca v replike na odvolanie žalovanej, citujúc ňou podané odvolanie, uviedol, že s názorom žalovanej nemožno súhlasiť, lebo je prekonaný inými rozhodnutiami najvyššieho súdu. Tvrdil, že argumentácia žalovanej neobstoí, lebo je v rozpore so zákonom.

4.2. Poukázal na obdobnú vec, ktorá je už právoplatne skončená a súd priznal žalobkyni pri náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch aj úroky z omeškania. Tvrdil, že žalovaná tento rozsudok rešpektovala a žalobkyni dobrovoľne vyplatila nielen priznanú istinu, ale aj úroky z omeškania. Jednalo sa o rozsudok Okresného súdu Košice I z 12.10.2018, sp. zn. 37C/34/2017, ktorým súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy 12.000 eur spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5 % ročne od 12.4.2017 do zaplatenia. Aj keď žalovaná podala proti rozsudku odvolanie, odvolací súd rozsudkom zo 17.12.2019, sp. zn. 5Co/113/2019 rozsudok potvrdil. Žalobca tak mal za možné ustáliť, že s priznanými úrokmi z omeškania sa stotožnil aj odvolací súd, keď rozsudok okresného súdu potvrdil. Žalobkyňou bola B. X., ktorá bola uznesením vyšetrovateľa obvinená spolu so žalobcom.

4.3. Ďalej poukázal na aktuálne uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1Cdo/133/2018-416 z 30. apríla 2019, ktorým súd odmietol dovolanie žalovanej smerujúce proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 20.12.2017, sp. zn. 11Co/127/2016, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice I z 22. apríla 2015, sp. zn. 40C/175/2012, ktorým bola uložená žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy 75.000 eur s 9 % úrokom z omeškania od 6. februára 2012 do zaplatenia, pričom išlo o policajta J. M. Š..

4.4. Poukázal na ďalšie aktuálne uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4Cdo/48/2017 z 30. júla 2019, ktorým súd odmietol dovolanie žalovanej smerujúce proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 12. októbra 2016, sp. zn. 9Co/506/2015, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice I z 21. mája 2015, sp. zn. 40C/7/2014, ktorým bola uložená žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni - policajtku Q. F. M. náhradu nemajetkovej ujmy 100.000 eur s 5,5 % úrokom z omeškania od 16. augusta 2013 do zaplatenia. Žalobca mal za to, že sa najvyšší súd v tomto rozhodnutí vypořiadal s otázkou priznania úrokov z omeškania pri náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch, tiež s otázkou aplikovateľnosti zák. č. 412/2012 Z.z., aj na nezákonné rozhodnutia vydané pred 1. januárom 2013. V bode 10. tohto rozhodnutia (4Cdo/48/2017), tvrdil žalobca, že najvyšší súd uviedol, že právnu otázku nastolenú dovolateľkou, na aplikovateľnosť zák. č. 412/2012 Z.z. aj na nezákonné rozhodnutia vydané pred 1. januárom 2013, možno pokladať za vyriešenú uznesením najvyššieho súdu zo 16. marca 2016, sp. zn. 7Cdo/262/2015, teda ešte pred vydaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu a nárok žalobkyne na úroky z omeškania z náhrady nemajetkovej ujmy tiež možno považovať za otázku vyriešenú uzneseniami najvyššieho súdu, sp. zn. 2Cdo/48/2010, 2 Cdo/155/2011 a 7 Cdo/253/2013. Najvyšší súd ďalej uviedol, že štát je povinný nahradiť škodu najneskôr do šiestich mesiacov odo dňa, kedy poškodený nárok riadne uplatnil podľa § 16 zák. č. 514/2003 Z.z. a márnym uplynutím tejto lehoty sa štát ako dlžník zo zodpovednostného právneho vzťahu dostáva do omeškania, a tak najneskôr odo dňa nasledujúceho po uplynutí šesťmesačnej lehoty ho postihne povinnosť zaplatiť poškodenému veriteľovi tiež úroky z omeškania. Z citovaného rozhodnutia mal žalobca za zrejmé, že súd prvej inštancie aj odvolací súd postupovali správne, keď priznali žalobcovi aj úroky z omeškania.

4.5. Citujúc § 16 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z. žalobca uviedol, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch patrí medzi majetkové práva, priznanie úroku z omeškania z nemajetkovej ujmy má oporu aj v § 517 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka.

4.6. Z uvedených dôvodov žalobca žiadal, aby odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny. Uplatnil si nárok na náhradu trov konania.

5. Žiadne ďalšie vyjadrenia sporových strán neboli dané.

6. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 CSP) a oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 a § 358 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), viazaný rozsahom odvolania (§ 379 CSP) a odvolacími dôvodmi (§ 380 a § 365 CSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie, pri ktorom prieskume dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je dôvodné a preto rozsudok v jeho odvolaní napadnutej časti, v ktorej neboli splnené podmienky ani na jeho potvrdenie ani na jeho zrušenie, zmenil (§ 388 CSP).

7. Žalovaná podala odvolanie z dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP, pretože rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Mala za to, že pokiaľ súd žalobcovi priznal nárok na úroky z omeškania zo sumy prisúdenej nemajetkovej ujmy odo dňa kedy žalovanou bolo právnomu zástupcovi žalobcu doručené oznámenie, že neuspokojí nárok na náhradu škody (dňa 19.6.2017), nerozhodol v súlade s právnym názorom najvyššieho súdu prezentovaným v uznesení Najvyššieho súdu SR zo 17.10.2018, sp. zn. 7Cdo/100/2017, z ktorého vyplýva záver, že povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba splnenia; až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania.

8. Žalobca mal žalovanou prezentovaný právny názor najvyššieho súdu za prekonaný inými rozhodnutiami najvyššieho súdu a tiež za názor rozporný so zákonom. Konkrétne poukázal na obdobnú, právoplatne skončenú vec (rozsudok Okresného súdu Košice I z 12.10.2018, sp. zn. 37C/34/2017, ktorým súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5 % ročne od 12.4.2017 do zaplatenia a Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo 17.12.2019, sp. zn. 5Co/113/2019 rozsudok potvrdil), ktorý rozsudok žalovaná rešpektovala a žalobkyni dobrovoľne vyplatila nielen istinu, ale aj úroky z omeškania. Mal teda za to, že sa s úrokmi z omeškania stotožnil aj odvolací súd. Poukázal na uznesenie NS SR, sp. zn. 1Cdo/133/2018 z 30. apríla 2019, ktorým súd odmietol dovolanie žalovanej smerujúce proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 20.12.2017, sp. zn. 11Co/127/2016, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice I z 22. apríla 2015, sp. zn. 40C/175/2012, ktorým bola uložená žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy spolu s 9 % úrokom z omeškania od 6. februára 2012 do zaplatenia a na ďalšie aktuálne uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4Cdo/48/2017 z 30. júla 2019 (č.l. 568), ktorým súd odmietol dovolanie žalovanej smerujúce proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 12. októbra 2016, sp. zn. 9Co/506/2015, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice I z 21. mája 2015, sp. zn. 40C/7/2014, ktorým bola uložená žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy spolu s 5,5 % úrokom z omeškania od 16. augusta 2013 do zaplatenia.

9.1. Pokiaľ sa týka otázky priznania úrokov z omeškania, súd prvej inštancie ich priznanie žalobcovi zo sumy priznanej náhrady nemajetkovej ujmy odôvodnil citáciou všeobecnej právnej úpravy § 517 ods. 1 veta prvá Obč. zákonníka a § 3 ods. 1 nar. vlády č. 87/1995 Z.z. v znení do 31.1.2013 a uvedúc, že si žalobca uplatnil aj úrok z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy nemajetkovej ujmy 70.000 eur od 19.6.2017 do zaplatenia, odôvodnil len, že posudzoval požadovanú sadzbu úroku z omeškania a mal za to, že táto je správne uplatnená, nakoľko ku dňu 19.6.2017 bola sadzba ECB 0 %, čo za použitia § 3 nar. vlády č. 87/1995 Z.z. znamená sadzbu 8 % ročne. Pokiaľ sa týkalo začatia omeškania, uviedol len, že priznal úroky z omeškania od dátumu doručenia odmietnutia.

9.2. Okrem toho, v bode 30. odôvodnenia rozsudku, citoval ustanovenie § 16 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z., z ktorého znenia poslednej vety pravdepodobne vychádzal pri určení začatia omeškania.

10.1. Predmetom odvolacieho konania vymedzeným odvolateľom sa tak stala otázka (ne)dôvodnosti žalobcovi súdom prvej inštancie priznaného nároku na úroky z omeškania zo sumy priznanej titulom náhrady nemajetkovej ujmy.

10.2. Pri právnom posúdení tejto odvolaní nastolenej otázky vychádzal odvolací súd zo skutkového stavu tak ako bol tento postačujúco zistený súdom prvej inštancie.

11. Podľa § 16 ods. 4 veta prvá a tretia zák. č. 514/2003 Z.z., ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uspokojí iba jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti alebo ak príslušný orgán písomne oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, môže sa

poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde. Ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovania nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr.

12. Podľa § 517 ods. 1 veta prvá a ods. 2 Obč. zák., dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

13. Podľa § 17 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z., uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak. 1a)

14. Podľa § 17 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z., v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

15.1. Z vyššie citovaných ustanovení je zrejmé, že zák. č. 514/2003 Z.z. rozlišuje v § 17 medzi kategóriou skutočnej škody a ušlého zisku (ods.1) a kategóriou nemajetkovej ujmy (ods. 2).

15.2. Právo aj na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom pri výkone verejnej moci za podmienok stanovených zákonom, t.j. vtedy, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, bolo zavedené zák. č. 514/2003 Z.z. Nemajetková ujma predstavuje zásah do inej než majetkovej sféry poškodeného, a to do sféry jeho osobnostnej integrity t.z. osobnostných práv fyzickej osoby, ktoré sú vymedzené najmä v § 11 Obč. zákonníka. Jedná sa o ujmu imateriálnu (nemajetkovú, morálnu), ku kompenzácii ktorej prednostne dochádza tzv. „spravodlivým zadosťučinením“ formou konštatovania porušenia práva a len ak samotné konštatovanie porušenia práva je nedostačujúce, uhrádza sa nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak napr. verejným ospravedlnením, uverejnením zrušujúceho rozsudku a stručného znenia odôvodnenia a pod.

16.1. Povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe konštitutívneho súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená výška a doba plnenia a až uplynutím takto určenej lehoty na plnenie sa dlžník môže dostať do omeškania. Možnosť priznania úroku z omeškania pri samotnom rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy neprichádza do úvahy, lebo právo na tento druh zadosťučinenia nie je majetkovou pohľadávkou z už existujúceho záväzkového právneho vzťahu. Tento názor je plne v súlade s rozhodovacou praxou súdov SR. Najvyšší súd SR rozsudkom z 24.6.1998 sp. zn. 1Co/15/97, ktorý bol uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod poradovým číslom 45/2000 judikoval, že „Povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania.“.

16.2. Na toto judikované rozhodnutie Najvyššieho súdu SR nadväzujú ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napr. zo 14.3.2012 sp. zn. 6Cdo/185/2011, zo 17.10.2018 sp. zn. 7 Cdo/100/2017...

17. V danom prípade na základe rozsudku súdu prvej inštancie bolo povinnosťou žalovanej zaplatiť žalobcovi 13 000 eur do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. V tejto časti rozsudok súdu prvej inštancie, ktorý nebol napadnutý odvolaním nadobudol právoplatnosť. Odvolací súd v týchto súvislostiach dospel k záveru, že pokiaľ žalovaná si uloženú povinnosť na základe rozhodnutia súdu prvej inštancie zaplatiť nemajetkovú ujmu v lehote 30 dní splnila, nevznikla jej povinnosť zaplatiť žalobcovi uplatnený úrok z omeškania zo sumy priznanej nemajetkovej ujmy, keďže k omeškaniu dlžníka nedošlo. Či k splneniu tejto uloženej povinnosti zo strany žalovanej došlo alebo nie, netvrdila ani odvolateľka (žalovaná), ale ani žalobca.

18. Odvolací súd preto konštatuje, že súd prvej inštancie pochybil, ak priznal žalobcovi aj nárok na úroky z omeškania z priznanej náhrady nemajetkovej ujmy.

19. Pokiaľ sa jedná o žalobcom vyjadrený nesúhlas s názorom žalovanej poukazujúcej a odvolávajúcej sa na judikované rozhodnutie R45/00 (podľa ktorého povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania), tvrdiac, že je toto prekonané inými rozhodnutiami najvyššieho súdu, je tento nesúhlas žalobcu, bez dostatočnej/potrebnnej opory v akýchkoľvek takých (judikované rozhodnutie prekonávajúcich) rozhodnutiach najvyššieho súdu, je len jeho subjektívnym názorom, opomínajúcim zohľadniť, čo je možné považovať za ustálenú rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR.

20. K otázke čo je možné mať za ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu zaujal stanovisko samotný Najvyšší súd SR, a to napr. i v žalovanej predloženej uznesení Najvyššieho súdu SR zo 17. októbra 2018 sp. zn. 7Cdo/100/2017, v ktorom o.i. uviedol: „Najvyšší súd už v niektorých rozhodnutiach uviedol, že ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu vyjadrujú predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 21/2017 a tiež 6 Cdo 129/2017). Dovolací súd poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu z 24. januára 2018 sp. zn. 6 Cdo 29/2017. V zmysle tohto rozhodnutia, ktoré bolo na Občianskoprávnom kolégiu 9. októbra 2018 prijaté na publikovanie v Zbierke rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, za špecifických okolností je možné považovať aj len jedno rozhodnutie najvyššieho súdu za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, a to najmä keď názory dovolacieho súdu v tomto rozhodnutí nie sú prekonané. „Za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu treba považovať predovšetkým rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, vydávanej Najvyšším súdom Slovenskej republiky od 1. 1. 1993 s pôvodným názvom Zbierka rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky (pokiaľ neboli v neskoršom období judikatórne prekonané), ako i rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorých bol opakovane potvrdený určitý právny názor, alebo výnimočne aj jednotlivé rozhodnutie, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v tomto rozhodnutí nespochybnili, prípadne ich akceptovali a vecne na ne nadviazali. Vzhľadom na účel právnej úpravy dovolania, ktorým je v prípade dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci predovšetkým riešenie doteraz neriešených otázok zásadného právneho významu, treba do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu zahrnúť aj rozhodnutia publikované v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávanej Najvyšším súdom ČSFR, Najvyšším súdom ČR a Najvyšším súdom SR v dobe do 31. 12. 1992, ako aj rozhodnutia uverejnené v Zborníkoch stanovísk, správ o rozhodovaní súdov a súdnych rozhodnutí Najvyšších súdov ČSSR, ČSR a SSR vydaných SEVT Praha v rokoch 1974 (č. I, 1965 - 1967), 1980 (č. II, 1964 - 1969) a 1986 (č. IV, 1970 - 1983), pokiaľ sú stále použiteľné (najmä z hľadiska ich súladu s hodnotami demokratického právneho štátu) a neboli prekonané neskoršou judikatúrou.“

21.1. Rozhodnutia, na ktoré poukázal vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej žalobca, taký (vyššievymedzený) charakter nemajú.

21.2. Pokiaľ žalobca poukázal na obdobnú, právoplatne skončenú vec (rozsudok Okresného súdu Košice I z 12.10.2018, sp. zn. 37C/34/2017, ktorým súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5 % ročne od 12.4.2017 do zaplatenia a Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo 17.12.2019, sp. zn. 5Co/113/2019 rozsudok potvrdil), ktorý rozsudok žalovaná rešpektovala a žalobkyni dobrovoľne vyplatila nielen istinu, ale aj úroky z omeškania, tvrdiac pri tom, že s úrokmi z omeškania sa stotožnil aj odvolací súd, je tento záver žalobcu nedôvodný. Z rozsudku dovolacieho súdu je zrejmé, že sa otázkou (ne)dôvodnosti úrokov z omeškania zo sumy priznanej nemajetkovej ujmy vôbec nezaoberal a táto otázka ani nebola v odvolaní odvolateľkou nastolená. Bolo teda rozhodnutím žalovanej rešpektovať rozhodnutie zaväzujúce ju na úhradu úrokov z omeškania zo sumy nemajetkovej ujmy.

21.3. V rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/133/2018 sám súd ako súd dovolací uviedol (viď odsek 18.), že: „Pokiaľ žalovaná v dovolaní obsahovo a argumentačne poukázala tiež na to, že súdy nesprávne právne posúdili aj otázku prípustnosti, resp. neprípustnosti aplikácie § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. účinného od 1. januára 2013 vo väzbe na výšku priznanej nemajetkovej ujmy a uvádza, že táto otázka nebola v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu riešená, a tiež, že v súvislosti s omeškaním odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe, dovolaciemu prieskumu nemôže byť podrobené ich riešenie. Žalovaná nesprávnosť rozsudku v tejto časti výslovne nenamietala, námietka uplatnená z jej strany v odvolaní spočívala iba v tom, že žalovaná nie je orgán štátu, ktorý by mal v mene štátu konať.“

Vzhľadom na viazanosť odvolacími dôvodmi, odvolací súd pri svojom rozhodovaní prihliadal len na uvedený dôvod, na iné prihliadať nemohol, aj keby takéto porušenie zistil. Odvolací súd sa k týmto otázkam osobitne ani nevyjadroval, ani svoje rozhodnutie na ich riešení nezaložil. V tejto súvislosti to znamená, že od právnej otázky, či je možné aplikovať ustanovenie § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. účinné od 1. januára 2013 aj v prípade, že nezákonné rozhodnutie bolo vydané pred nadobudnutím novej právnej úpravy a tiež právnej otázky či nevyhovenie výzve na náhradu škody, resp. márne uplynutie lehoty (ne)môže znamenať omeškanie s plnením peňažného nároku, rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo.“. Je teda viac než zrejmé, že právna otázka, kedy sa dlžník dostáva do omeškania s plnením nemajetkovej ujmy, nebola dovolacím súdom vôbec posudzovaná a teda nemožno predmetné uznesenie označiť za iné rozhodnutie, ktoré by prekonávalo aktuálnosť R45/00.

21.4. Iným rozhodnutím, ktoré by prekonávalo aktuálnosť R45/00, za aké ho mal žalobca, nie je ani rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/48/2017, v ktorom opäť najvyšší súd uviedol (odsek 14.): „Ak mala dovolateľka okrajovo aj za to, že konkrétna právna otázka (najmä splatnosť nároku odôvodnená v jej replike) bola v judikatúre dovolacieho súdu riešená rozdielne, než ju posúdil krajský súd, potom predpoklad prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ alebo c/ C.s.p., nevymedzila vôbec (či riadne), takže sa touto námietkou dovolací súd ani nezaoberal a aj z tohto dôvodu dovolanie žalovanej odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. f/ C.s.p.“. Citované znamená, že sa dovolací súd meritórne otázkou nároku na úroky z omeškania z náhrady nemajetkovej ujmy nezaoberal, považujúc ju za vyriešenú uzneseniami najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/48/2010, 2Cdo/155/2011 a 7Cdo/253/2013.

22. Naopak, v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/100/2017, ktoré predložila a na ktoré poukázala v odvolaní odvolateľka (žalovaná), bola otázka omeškania s plnením náhrady nemajetkovej ujmy dovolacím súdom výslovne riešená: „Dovolací súd poznamenáva, že pokiaľ ide o právnu otázku nastolenú žalovanou týkajúcu sa určenia okamihu, kedy sa dlžník dostáva do omeškania v prípade nesplnenia povinnosti zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, pri ktorej riešení sa podľa žalovanej odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, dovolanie je aj v tejto časti prípustné a dôvodné. Dovolací súd poukazuje na rozhodnutia najvyššieho súdu cit. žalovanou v dovolaní, ako rozhodnutia, od ktorých sa odvolací súd odchýlil. Dovolací súd v uvedených rozhodnutiach vyslovil právny záver, že povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba splnenia; až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania (viď rozsudok najvyššieho súdu zo 14. marca 2012 sp. zn. 6 Cdo 185/2011). Dovolací súd považuje záver odvolacieho súdu o počiatku, kedy sa žalovaná dostala do omeškania, a to dňom, kedy rozhodla žalovaná o nepriznaní náhrady žalobcovi, za nesprávny. Najvyšší súd rozsudkom z 24. júna 1998 sp. zn. 1 Co 15/97, ktorý bol uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, zošit 3, pod por. č. 45/2000, už judikoval, že povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania. Dovolací súd nezistil žiadny dôležitý dôvod, pre ktorý by sa mal odchýliť od takto publikovaného záveru.“.

23. Odvolací súd preto v súlade s § 388 CSP zmenil rozsudok v jeho vyhovujúcej časti o úrokoch z omeškania zo sumy priznanej náhrady nemajetkovej ujmy 13 000 eur a v tejto časti žalobu zamietol.

24. Podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodol i o trovách odvolacieho konania; podľa § 255 ods. 1 CSP mal by priznať právo na náhradu trov odvolacieho konania žalovanej, ktorá bola v odvolacom konaní v plnom rozsahu úspešná proti žalobcovi, ktorý v odvolacom konaní úspech nemal. Žalovaná si však žiadne trovy ani neuplatnila, ale ani jej žiadne trovy, vychádzajúc z obsahu súdneho spisu, nevznikli, preto odvolací súd rozhodol o trovách odvolacieho konania tak, že žiadnej zo strán nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

25. Pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté: 3 hlasy za (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom.

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.